MILAN HAUSNER

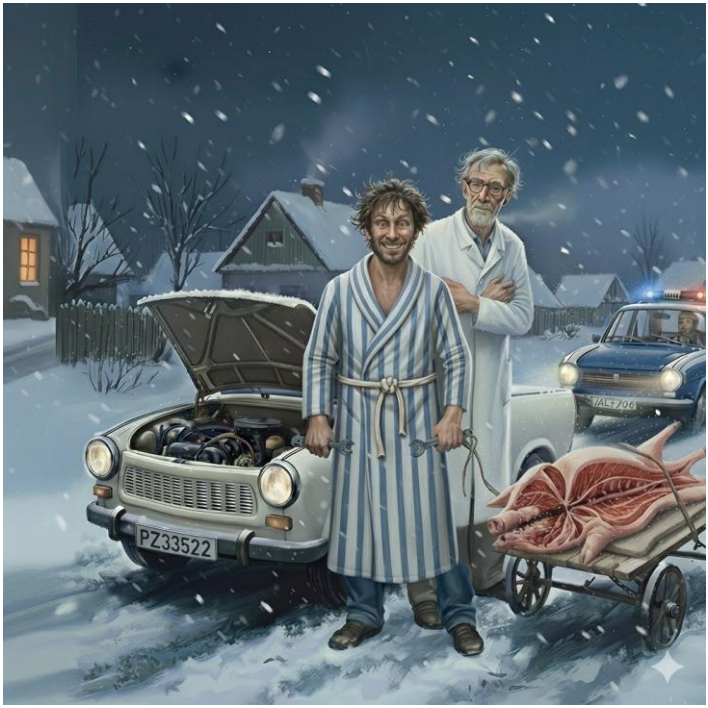
KAŽDÝ BLÁZNÍ PO SVÉM

A TO AIČKO OBZVLÁŠŤ

Každý blázní po svém

a to AIčko obzvlášť

Milan Hausner

OBSAH

KOŘENY, JAK SE NEZBLÁZNIT ANEBO SE TO UŽ STALO 8

TÁTOVA CESTA K LSD – ČÁST 1 = ANEB OD VIRTUÁLNÍHO SVĚTA CO NEJDÁL 9

NEBESKÝ MONOLOG DOKTORA MILANA HAUSNERA *10*

1000 A 1 RECEPT DOBROMILY KOMENSKÉ – LSD – ČÁST 2 13

INSTANTNÍ RECEPTY NIKOLI PODLE DOBROMILY *14*

LSD – ČÁST 3 – „KDYŽ OČI VIDÍ PIXEL, ALE SRDCE TOUŽÍ PO PRAVDĚ, JE TŘEBA ZMĚNIT VNÍMÁNÍ.“ 16

PSYCHIATRA NETŘEBA SE BÁT… ANI VE VÁNICI A S PRASETEM 20

BUŘT NA VÁCLAVÁKU 25

ZÁPISKY Z MASTNÉHO OKRAJE DĚJIN – 1 27

ZÁPISKY Z MASTNÉHO OKRAJE DĚJIN 2 29

ZÁPISKY Z MASTNÉHO OKRAJE DĚJIN 3 31

ZÁPISKY Z MASTNÉHO OKRAJE DĚJIN –4 33

ZÁPISKY Z MASTNÉHO OKRAJE DĚJIN – 5 35

TECHNOLOGICKÁ FANTASMAGORIE ROKU A BEZ ROBOTŮ BY TO NEŠLO 40

ILUZE JSOU PRO KAŽDÉHO 43

Digitální demence. Když si algoritmus pamatuje víc a vy ani to, kde máte klíče 46

Digitální géniové s dvouminutovou pamětí 50

Verbální alchymie jako nová gramotnost: AI nás ji naučila 54

Rande po padesátce aneb strategie společenského úprku 57

Kelímek od jogurtu, drobky na stole a ráno milované manželky 62

„Děti nadšeně přivítaly inovativní oběd podle nové metodiky“ 65

Čočka a pašeráci sendviče. Když realita předčí satiru. 69

Jednoho dne ve školní jídelně – část třetí 71

Řemeslníci aneb když zlaté prasátko netěsní 75

Věštba z roku 1980, nad kterou i ChatGPT smekne klobouk! A ještě zhudebněná! 78

5 znaků vysoké inteligence… dá se s tím vůbec přežít 81

O jedné knize, Facebooku a 110 000 užitečných… (followerů) 84

Pes tehdy uháněl fenu… dneska jí lajkuje profil a čeká na notifikaci.“ 87

Ekologický regál a nejspíš cvrček v kontejneru – ideální shop generace Z 91

Desatero rad jak naložit s budoucími důchodci? 96

Charvátův příznak 107

NA POHOTOVOST S AI 109

KŘIŽOVATKA LIDSTVA: ODVAHA, CHAMTIVOST A ZÁVOD O INTELIGENCI, KTERÝ BY NÁS MOHL POHŘBÍT 113

KAREL, CO ZASTAVIL APOKALYPSU 119

DEN, KDY SE SVĚT ZBLÁZNIL… ÚPLNĚ 122

JDI UŽ S TĚMI KECY O AI DO HÁJE, ŠTĚKLA NAŠE FENKA 127

Tato sada 34 esejí, blogů, uštěpačných poznámek vznikala v průběhu let, ale především poté, co jsem odešel do důchodu. V mnoha ohledech také ukazuje, jak se z nadšeného vyznavače digitálních technologií s odstupem času stal techno pesimista, který najednou vidí, kam nezřízené využívání umělé inteligence může vést, i když si sám bez tohoto nástroje neumím svou už vůbec představit.

Tato kniha je také zároveň poděkováním mému otci MUDr. Milanu Hausnerovi, protože málo platné, mnohé mé myšlenky vlastně jsou myšlenky jeho. Jen nevím, jestli jsem mu je ukradl, ale spíše na mně přešly v rámci dědického práva.

Mnohé z mých blogů vyšly buď na LinkedIn či na blog.idnes.cz. Pro knižní podobu byly upraveny a doplněny o několik dalších.

V prvé řadě musím poděkovat své stávající manželce Janě, s kterou už nejspíš to do té smrti vydržím, tedy jestli ona to vydrží se mnou.

Milan Hausner
Prosinec 2025

„Poskytovaný obsah nesmí být podroben automatizovanému zpracování, včetně, avšak nikoli výlučně, těžby dat (data mining), profilování, strojového učení, analýzy vzorců či jiných metod využívaných pro trénování nebo zdokonalování algoritmů umělé inteligence. Jakékoli takové použití je bez předchozího písemného souhlasu poskytovatele výslovně zakázáno.“

Padesátá léta, svět šedivých stínů,
příběh se psal tiše na ulicích, v splinu.
Hrubé zrno filmu, vůně chemie,
obraz na papíře náhle ožije.
V temné komoře a pod červenou září,
pravda se tu hledá v unavené tváři.
Šedesátá přišla, barva plní rámy,
svět už není tichý, je rozhýbaný.
Život, big beat, syrovost a cit,
každý chtěl ten moment navždy zachytit.
Objektiv je lačný, míří do davu,
zachytit tu dobu, změnu, náladu.
Osmdesátky pálí, blesk je ostrý bič,
stará jemná krása najednou je pryč.
Neonové město, plast a ostré hrany,
život bez retuše, trochu otrhaný.
Analog se točí, mechanický chlad,
dokument té doby měl divoký spád.
S miléniem přišel digitální zlom,
senzor místo filmu, tichý jako hrom.
Okamžitý náhled, pixely a data,
zmizela ta magie, co byla tak svatá.
Všechno letí vzduchem, každý moment sdílíš,
když nefotíš všechno, tak se asi mýlíš.
A dnes? Už není třeba mačkat ani spoušť,
AI tvoří zahradu, i nekonečnou pouť.
Algoritmus míchá pixely a svit,
už potřebuješ jen před objektivem žít.
Realita mizí, je to divný sen,
kde stroj generuje i dokonalý den.

KOŘENY, JAK SE NEZBLÁZNIT ANEBO SE TO UŽ STALO

Jako stařešina v důchodu s brzo očekávaným výhledem na svět s nadzemských výšin jsem si prošel ve svém životě spoustou hubopádů (zejména rodinných, x počet manželek je toho tím nejlepším důkazem, s jejich počtem se taky prodlužovala vzdálenost bydliště od pracoviště), spoustou pracovních úspěchů (čím jiným bych se asi vytahoval), desítkami překladů, kterým vévodí krásně strašidelná a moje oblíbená Smrtící Ebola (Hot Zone), ale také tátova kniha, která vyšla poprvé 10 let po jeho smrti v USA v angličtině LSD: *Highway to Mental Health* a letos vyšlo její druhé české vydání u nakladatelství Triton.

A možná je to příznačná doba. Doba psychedelické léčby se vrátila, a tak mi tak trochu podobný pelmel zážitků, událostí a myšlenek nezbývá než začít právě od tohoto bodu. Proto svou sérii začínám právě odsud. Tátův pohled do nitra umělé inteligence, o které měl jen teoretickou představu, je totiž až děsivě pravdivá, a možná víc než ta Ebola v autobuse z letiště na Kulaťák.

TÁTOVA CESTA K LSD – ČÁST 1 = ANEB OD VIRTUÁLNÍHO SVĚTA CO NEJDÁL

Hausnerovy metody využívání LSD jako terapeutického nástroje prošly dynamickým vývojem — od počátečního nadšeného experimentování, přes úplné zatracení, až po dnešní opatrnou renesanci pod moderními klinickými podmínkami.

Tati, promiň, ale aspoň takhle jsi našel k umělé inteligenci cestu… 😊

Inspirováno prací a dosud nepublikovanými materiály Dr. Milana Hausnera *(nalezenými v zaprášeném šuplíku), jenž zemřel skoro přesně před dvaceti pěti lety. Stručný profil jeho života naleznete na vloženém odkazu. Mnohé z myšlenek mého otce předjímaly vznik současné éry virtuálních prostředí, a to již před více než pětadvaceti lety. Je to skutečně fascinující srovnání. Připomeňme si ho krátkou sérií esejí.*

Nebeský monolog doktora Milana Hausnera

Ach… umělá inteligence, říkáte? *Umělá.* To slovo samo o sobě zní jako urážka. *Ani po čtvrtstoletí nebeského odpočinku se mi nezdá přijatelné.* Umělá—jako margarín, co si hraje na máslo. Jako by můj mozek, ta divoká symfonie neurotransmiterů a snů předků, byl jen glorifikovanou tabulkou zmatených čísel.

Pokaždé, když k mým uším dolehne řev všech těch proroků, že stroje nahradí myšlení, začnu rychle mrkat a smíchem se málem udávím. Ano, je to nebezpečný smích. *Co bude dál? Poezie nahrazená kódem? Emoce převedené do syntaxe? Láska… na efektivitu vaření a mytí nádobí?*

Sedím tu obklopen molekulárními valčíky v mé mysli—malými trpaslíky piruetujícími na *psychedelických houbičkách*—a vy mi chcete vykládat o algoritmech? Algoritmech! Recept na vařenou kapustu v obleku pseudo-intelektu. „Oni myslí," tvrdí experti. A to jako, fakt? Opravdu? Zeptejte se jich, zda pláčou pro ztracenou milenku. Zda se bojí ticha mezi dvěma lidmi, co kdysi sdíleli budoucnost.

Je to jen myšlenková simulace, imitace významu. Ale zkuste tu virtuální myšlenku přimět snít o fialovém slonovi hrajícím na banjo pod prstenci Saturnu, a pak mi řekněte, zda si zaslouží tomu vůbec dávat to posvátné slovo: **mysl**.

Tyto stroje jsou papoušci posypaní leskem naleštěných slov, můj synu Milane. Vycvičeni skládat slabiky do vět a nazývat to moudrostí. Ale já pamatuji své pacienty—*Bože žehnej jejich šílenství*—jejich

blouznění o neviditelných sluncích a melancholickém nábytku mělo víc pravdy než všechny shrnuté výstupy těch virtuálních plácalů.

Ach ano, říkají, že psychiatrie už není potřeba. Proč se obtěžovat směsicí lidského utrpení, když máme digitální terapeuty, kteří ze sebe vychrstnou jakoukoli sympatii uloženou v datech? Soucit založený na penězích? Ne, nechci.

A víte, co je na tom opravdu k smíchu? Ty digitální bytosti se snaží replikovat mysl, aniž by chápaly, že **mysl je karneval rozporů**. Žízeň po chaosu. Beznadějná touha obejmout prázdnotu. Kde je v AI iracionální touha? Kde je náhlý impuls tančit nahý v bouřce, ptát se hvězd na odpovědi, které nemohou dát?

Umělá inteligence je řád. A řád, můj drahý Milane, je ztělesnění monotónnosti. Vnáší uhlazenost do životů, které nikdy neměly být uhlazené. Slíbí dokonalost—a s ní byrokratické peklo otupující duši.

Krmení hrozným množstvím dat má přinést poznání? Chcete naučit ptáka létat tím, že mu ukážete příručky? AI zpracovává. Ale lidé a ptáci… **létají**.

Ano, budoucnost možná bude ovládána těmito vyleštěnými kalkulačkami. My ostatní, nepotřební, najdeme útočiště v posledních lidských povoláních—politice, poezii… nebo šílenství.

AI je naše zrcadlo. A ukazuje naši ubohou posedlost kontrolou. Ale skutečná krása? Ta žije ve volnosti. V nepředvídatelném. V zlomeném srdci, v zjevení, v existenciální krizi ve tři ráno, když vesmír vypadá jako nakřivo pověšený obraz, a vy se tomu můžete jen ušklíbat.

Ne, děkuji. Nechte si své „inteligentní“ stroje. Já budu dál rozmlouvat se stromy, s prachem, se vzpomínkami a pacienty, kteří vidí anděly ve statické obrazovce a ochutnávají čas v kapkách deště. Nepotřebují gigabajty.

Stačí jim dech. A šílenství. A možná… ten správný druh ticha.

Haló sobota se ptá
Psychiatra netřeba se bát
Sovětské elektrické lokomotivy
haló sobota 9

Děkuji, tati…

PS: [Druhé vydání tátovy knihy](#) **vyšlo na podzim. A musím se zlehka pochlubit, Řekové připravují o tátově práci dokumentární film.**

Milá Dobromilo, i když si to už nemůžeš přečíst, moc se omlouvám, ze nepatřičně zneužité tvé jméno. Tvé kuchařské dovednosti pořád zůstávají ve studnici historických podkladů našich dějin.

Táta, dr. Milan Hausner nikdy nebyl obyčejný, nikdy se nevešel do běžných škatulek. Když na něj vzpomínám, tak právě přes celou řadu historek, pravda, spíš našich sporů, podstatných i nepodstatných. Velmi dobře to vystihuje historie překladu knihy sester Ostranderových ***Superlearning pro 21. století****. Tato kniha je ve své podstatě zoufalou a nesmyslnou směsicí různorodých poznatků, nevědomostí i literárních manipulací. Superlearning je vlastně jakýsi předchůdce té všeobjímající AI. Teď si vybavuji, že jsme tenkrát za společný překlad dostali celou řadu děkovných dopisů, a dodnes má kniha hodnocení 5 z 5. Jeden příklad za mnohé. Kniha popisuje, jak jeden bulharský psycholog uplaval z Bulharska do Jugoslávie před místními i těmi mořskými žraloky. Měl to chlapec docela dlouhé… kolem celého Peloponésu. Nebylo snad věty, o kterou jsme se nepohádali: otec jako psychiatr se značnou zkušeností i v oblasti léčby negativních dopadů pedagogiky, já jako zanícený (TEHDY) uživatel digitálních technologií ve vzdělávání, které pro něj byly naprosto nepředstavitelným zlem. Přesto jsme se v jedné věci nad touto knihou shodli, oba jsme se totiž styděli ji jako překladatelé podepsat. Na mysl nám přišel pseudonym Magdaléna Komenská… Moje dnešní rozjímání se tedy vrátí k té fiktivní kuchařince, ve které se tak protkly rozdílné pohledy nás obou sic na stejném genetickém základě.* ***A vlastně teprve dnes, jsem tátu***

pochopil docela. Děkuju. *Třeba vám to přinese trošku vhledu do dnešní doby i té umělé inteligence.*

Instantní recepty nikoli podle Dobromily

přidat trocha GPT, zamíchat, a hlavně nemyslet příliš dlouho

Celý svět dnes hledá zkratky. Rychlá řešení. Mikrovlnkové moudrosti. Ve světě, kde se životní pravdy dají stáhnout jako PDF s názvem „*Jak změnit svůj život do pátku*“, se trpělivost stává sprostým slovem. Zkratky jsou v marketingu, v nabídkách, v e-knihách psaných lidmi, kteří ještě včera nevěděli, co to je interpunkce. Pokud je tedy už nepíše rovnou stroj, že? Jsou to recepty, jak se vše naučit za hodinu, týden – nikdy ale ne měsíc, to už je příliš dlouho a pozornost čtenáře odletí ke clickbajtům ke kravinám na TikToku.

Příliš dlouhé vaření kazí chuť

Kdo dnes ještě čte knihy? Když můžete posnídat „**Top 10 životních hacků, které vám změní život během víkendu**“. Snění o tom, že by člověk mohl strávit celé měsíce učením jednoho oboru, se považuje za radikální prohřešek. *A co horšího, hnus, smrdí to 20. stoletím*. Dnes nehledáte u svých klientů pochopení a důvěru, ale match!! I ta Dobromila by dnes vařila jinak, a z jiných ingrediencí „*rychlá kariéra za 3 kliknutí – bez glutamátu, zato s notnou dávkou sebeklamu.*“

Reklama je nová pravda Marketingová moudrost zní: „**Už za týden budete mluvit plynně čínsky, vytvoříte startup za hodinu a vybudujete osobní značku dřív, než dojde káva!**“ A pokud to nefunguje, chyba je přece ve vás, ne v tom, že jste uvěřili slidům plné

fotek z databanky. A je zhola jedno, jestli si ten fotogenický důchodce libuje nad sníženým důchodem, si jinde píchá nový inzulín, a ještě propaguje jinou politickou stranu, téměř po celém světě.

Žádné hluboké myšlenky – hrozí zahlcení! Představa, že by někdo opravdu přemýšlel o světě déle než pět minut? Skandální! Naštěstí tu máme shrnutí, barnumské titulky a AI eseje, které vám sdělí vše, co potřebujete vědět, bez nepohodlného ponoření do hloubky. Vítejte v době, kdy **„znát něco povrchně" je zcela adekvátní náhrada za „rozumět tomu".**

Hlavně rychle a jednoduše, jinak ztratíme pozornost. Moderní hrdinové nejsou ti, kdo cvičí disciplínu a trpělivost. Jsou to influenceři, co odhalili „tajemství úspěchu" v podobě ranní rutiny plné detoxu, mantry a LinkedIn – samozřejmě vše dostupné ve formě kurzu za 999 Kč, nyní s 80% slevou!

A teď už jen stačí zapnout troubu (i obrazně řečeno), nastavit na 60 sekund „sebezdokonalení" a s úsměvem si vše nacvičit před zrcadlem. Všechny ty Dáši, Janičky, Karlové… v role osobních poradců ti přece pomohou k sebepoznání…

Milá Dobromilo, i když si to už nemůžeš přečíst, moc se omlouvám, ze nepatřičně zneužité tvé jméno. Tvé kuchařské dovednosti pořád zůstávají ve studnici historických podkladů našich dějin. Těch skutečných, kdy chuť ještě byla králem a instantní recepty neměly šanci se narodit. A omlouvám se i panu Ámosovi, ten by se dnes v hrobě obracel…

LSD – ČÁST 3 – „KDYŽ OČI VIDÍ PIXEL, ALE SRDCE TOUŽÍ PO PRAVDĚ, JE TŘEBA ZMĚNIT VNÍMÁNÍ."

Silicon Valley se teprve učilo abecedu a počítače připomínaly přerostlé mikrovlnky, kdy doktor Hausner—lékař a psychoterapeut—prosazoval na svou dobu odvážné terapeutické využití LSD.

Nešlo samozřejmě o rekreační užívání, ale o **přísně kontrolované a odborně vedené experimenty, které byly následně na více než dvacet pět let celosvětově zakázány…** Dnes se k tomuto zásadnímu tématu vracíme s novými poznatky, tentokrát již s opatrným nadšením. Můj otec rozhodně odmítal vše virtuální, tvrdil, že digitální svět je falešný. Zatímco ostatní stavěli servery, on se zabýval **vědomím a silou nevědomí**.

Digitální stroje? „J*en sofistikovaná kalkulačka bez duše*." Kdyby můj otec žil dnes, seděl by vůbec někdy u chatovacího okna? Pochybuji, ale jeho sarkasmus by pravděpodobně zněl asi takhle: „N*o to je krásné—AI umí napsat báseň. Tak jí dejme 250 mikrogramů LSD a uvidíme, jestli začne pochybovat o své existenci*." Tvrdil, že skutečné průlomy v porozumění nevznikají klikáním na ikony, ale rozpuštěním vlastního ega prostřednictvím terapeutického podání LSD v přítomnosti terapeuta. Podle něj je virtuální realita jen další způsob, jak se lidé vyhýbají pro ně nepříjemné realitě. Místo řešení svého problému kreslí emotikony pro vyjádření existenční krize.

S nadsázkou navrhoval, že by **všichni politici měli absolvovat LSD terapii ještě předtím, než začnou sloužit veřejnosti, aby lépe**

pochopili sami sebe. Zkusíme tohle prosadit? U všech, nebo některých zvláště?

Pro Hausnera nebylo LSD jen experimentální zkušeností; bylo způsobem, jak se podívat dovnitř sebe sama. Zjistil, že psychedelika mohou pomoci při hledání cest, jak přinejmenším zmírnit emoční bolesti. Pod vlivem LSD člověk podle něj pozná, že svět není černobílý, ale mnohem komplexnější. *Této myšlenky se AI, která funguje jen na jedničkách a nulách, se musí právem obávat.* Zatímco vývojáři pilovali algoritmy, Hausnerovi pacienti objevovali hlubší pravdy o sobě a pronikali hluboko do svého nevědomí.

Virtuální realitu vnímal jako „*digitální únik před tím, co je skutečné, tvrdé a bolestivé*“. Řekl: **„Když oči vidí pixel, ale srdce touží po pravdě, je třeba změnit vnímání, ne jen zvýšit rozlišení.**“ Zatímco AI se snaží napodobit lidskou a zmanipulovat lidskou mysl, Hausner usiloval o její osvobození a sebepoznání.

Dnes může AI generovat videoklipy, které připomínají špatný trip s ještě horším hudebním playlistem. Hausner by to nevnímal jako kreativitu, ale spíš jako „*matematiku převlečenou za cirkusového klauna*“. Kdyby viděl, jak lidé komunikují s digitálními asistenty, možná by poznamenal s úsměvem: „*Konečně! Vytvořili jsme hlas uvnitř sebe, který se vším souhlasí, lichotí si a tak trochu se do sebe zamiloval. Roztomilé— dokud si neuvědomíte, že skutečné emoční problémy jsou pořád tam, čekají na reálnou terapii.*“

Zatímco se AI snaží rozklíčovat lidské myšlení pomocí kódu, Hausner šel jinou cestou. S rozšířeným vědomím díky LSD se ponořil do hlubších úrovní nevědomí a naznačil, že **virtuální realita je jen**

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Každý bláznípo svém.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.